

จดหมายข่าว

พลังใบ

ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

2

ฉีกซอง

- จากสิ่งขรุขระสู่ท่าเรือระนอง
กับการกิจด้านตรวจพืช
(ตอนที่ 1)

9

รายงาน

- สร้างชุมชนต้นแบบผลิตพืช
ปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์
ในภาคอีสานตอนบน

14

ขอคุยด้วยคน

- แผ่นเทียบสีสำหรับการ
เก็บเกี่ยวผลกาแพในระยะ
ที่เหมาะสม

16

จากโต๊ะบอกร

- 51 ปี กรมวิชาการเกษตร

ฉีกซอง

อังคณา สุวรรณกุล

จากสิ่งขรุขระสู่ท่าเรือระนอง กำแพงอิฐที่ขุดตำนานชาวขมิ้น (ตอนที่ 1)

วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2515 เป็นวันสถาปนากรมวิชาการเกษตร
หน่วยงานวิจัยและพัฒนาการเกษตรทางด้านพืชและวิศวกรรมเกษตร ปัจจุบันย่างเข้า
ปีที่ 51 หากนับอายุคนก็ถือว่าผ่านร้อนผ่านหนาวและเข้าใจชีวิตมาไม่น้อย การเจริญเติบโต
ของหน่วยงานวิจัยด้านพืช ซึ่งแตกต่างจากหน่วยงานวิจัยด้านประมงและปศุสัตว์ที่งาน
ส่งเสริมและงานวิจัยอยู่ในหน่วยงานเดียวกัน จึงเป็นอย่างที่เห็นและเป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจาก
ภารกิจด้านงานวิจัยแล้ว ภารกิจด้านการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายที่รับผิดชอบก็มี
ความสำคัญไม่น้อย ในปีนี้ 51 จึงยังมีความหวังเสมอว่ากรมวิชาการเกษตรจะมีความพร้อม
ต่อการปฏิบัติภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด สร้างคุณูปการให้กับ
ชาติบ้านเมืองยิ่งขึ้นไป

ภารกิจการกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายที่รับผิดชอบ มีหน่วยงานหลักที่ดำเนินการ 3 หน่วยงาน คือ สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร ซึ่งรับผิดชอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยการผลิตและการกักกันพืช กองการยาง รับผิดชอบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาง และสำนักคุ้มครองพันธุ์พืช รับผิดชอบกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืช โดยช่วงปลายปีงบประมาณ "ดิจิทัลซอง" มีโอกาสเดินทางไปยังด่านตรวจพืชประจวบคีรีขันธ์ และด่านตรวจพืชท่าเรือระนอง ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตรที่เป็นหน่วยงานหลักของกรมวิชาการเกษตรที่มีภารกิจควบคุมและกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมาย จึงขอใช้โอกาสนี้ นำเรื่องราวเส้นทางการดำเนินค้าภายใต้การกำกับดูแลของด่านตรวจพืชทั้งสองแห่งมาขยายให้ท่านผู้อ่านทุกท่านได้รับทราบอีกหนึ่งบทบาทของกรมวิชาการเกษตรผ่านการทำงานของด่านตรวจพืช แต่เนื่องจากข้อจำกัดของหน้ากระดาษ จึงขอแยกออกเป็น 2 ตอน โปรดติดตาม

ทำความรู้จักด่านสิงขร

ก่อนที่จะไปทำความรู้จักกับด่านสิงขร มาเริ่มต้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์อันเป็นที่ตั้งของด่านสิงขรกันก่อน จากข้อมูลของสำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ได้ให้ข้อมูลว่า ที่ตั้งของจังหวัดหากแบ่งตามระบบ 6 ภาคอย่างเป็นทางการโดยคณะกรรมการภูมิศาสตร์แห่งชาติและราชบัณฑิตยสภา ถือว่าตั้งอยู่ในภาคตะวันตกในขณะที่การแบ่งภูมิภาคด้วยระบบ 4 ภาค จัดเป็นจังหวัดในภาคกลาง และการแบ่งทางอุตุนิยมวิทยาจัดเป็นจังหวัดในภาคใต้ตอนบน เป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายอย่างแท้จริง

เนื้อที่รวมประมาณ 6,367.620 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,979,762.5 ไร่ ความยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ ประมาณ 212 กิโลเมตร และชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 224.8 กิโลเมตร มีส่วนที่แคบที่สุดในตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จากอ่าวไทยถึงเขตแดนเมียนมาประมาณ 12 กิโลเมตร โดยเขาที่สูงที่สุดคือ เขาหลวงประจวบ มีความสูง 1,250 เมตร ระยะทางจากกรุงเทพมหานครตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 (ถนนเพชรเกษม) ประมาณ 399 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 4 ชั่วโมงเศษ และตามเส้นทางรถไฟสายใต้ประมาณ 318 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 4-6 ชั่วโมง

<https://huahinpocketguide.com/wp-content/uploads/2019/12/01.jpg>

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาไม่ค่อยแน่ชัด เนื่องจากเป็นพื้นที่แคบ ยามมีศึกสงครามยากแก่การป้องกัน จึงต้องปล่อยให้เมืองร้างหรือยุบเมืองเป็นส่วนหนึ่งของเมืองเพชรบุรี ในอดีตเป็นเพียงเมืองชั้นจัตวาเล็ก ๆ ที่รวมกันอยู่ภายใต้การปกครองของเมืองเพชรบุรี พอลิทธิราชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย จึงได้โปรดเกล้าฯ ตั้งเมืองบางนางรม ที่ปากคลองบางนางรม แต่ที่ดินไม่เหมาะสมแก่การเพาะปลูก จึงย้ายที่ว่าการเมืองไปตั้งที่เมืองกุยที่มีความอุดมสมบูรณ์และการตั้งบ้านเรือนหนาแน่นกว่า

ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2398 โปรดเกล้าฯ ให้รวมเมืองกุย เมืองคลองวาฬ และเมืองบางนางรมเข้าด้วยกัน โดยที่ตั้งเมืองยังคงตั้งอยู่ที่เมืองกุย (คืออำเภอกุยบุรีในปัจจุบัน) และโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเมืองกุย เป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์ เพื่อให้ชื่อคล้องจองกันกับเมืองประจันตคีรีเขต ซึ่งเดิมคือเกาะกงที่แยกออกจากจังหวัดตราด

พอลิทธิราชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. 2441 จึงย้ายเมืองมาอยู่ที่บ้านเกาะหลัก ต่อมาพระองค์ทรงจัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล เมืองประจวบคีรีขันธ์ เมืองชั้นจัตวาจึงขึ้นตรงกับเมืองเพชรบุรี มีฐานะเป็นอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ สังกัดเมืองเพชรบุรี ในชวนี้เมืองปราณบุรีซึ่งมีอาณาเขตติดอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ด้านทิศเหนือ และเคยมีฐานะเป็นเมืองชั้นจัตวาขึ้นกับเมืองเพชรบุรี ก็ได้จัดตั้งเป็นอำเภอเมืองปราณบุรี สังกัดเมืองเพชรบุรีด้วย ส่วนเมืองกำเนิดนพคุณขึ้นตรงกับเมืองชุมพร ด้วยมีพระราชดำริสงวนชื่อเมืองปราณไว้ ซึ่งเป็นเมืองเก่าที่ตั้งอยู่ที่ปากน้ำปราณบุรี

ต่อมาเมื่อวันที่ 2 มกราคม พ.ศ. 2449 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการให้รวมเอาอำเภอเมืองปราณบุรี อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ เมืองเพชรบุรี และอำเภอกำเนิดนพคุณ เมืองชุมพร ซึ่งเป็นเมืองชั้นจัตวามาก่อน ตั้งเป็นเมืองปราณบุรี มีที่ทำการเมืองอยู่ที่ตำบลเกาะหลัก ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงได้มีการเปลี่ยนชื่อเมืองปราณบุรีเป็นเมืองประจวบคีรีขันธ์ เพื่อป้องกันการสับสนกับเมืองปราณที่ปากน้ำปราณบุรี หลังจากมีการยกเลิกระบบการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล เมืองประจวบคีรีขันธ์จึงไม่ได้ขึ้นตรงกับเมืองเพชรบุรีและมณฑลราชบุรีอีก

ด้วยลักษณะของเมืองที่มีชายทะเลเป็นระยะทางยาว 200 กิโลเมตร จึงมีท่าเรือน้ำลึกตั้งอยู่ คือ ท่าเรือประจวบ อยู่บริเวณอ่าวเทียน ตำบลแม่รำพึง อำเภอบางสะพาน เป็นของบริษัท ท่าเรือประจวบ จำกัด ได้รับอนุญาตจากกระทรวงคมนาคมให้ประกอบกิจการท่าเรือพาณิชย์ โดยให้บริการบรรทุกขนถ่ายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับเหล็กของเครือสหวิริยา และสินค้าอื่น ๆ เช่น น้ำมัน ปาล์ม แร่ โคล-กระบือ สายเคเบิล เครื่องรอก อุปกรณ์เชื่อม สายเคเบิล ส่วนของท่าเรือประกอบด้วยท่าเทียบเรือ 4 ท่า ความยาวทั้งสิ้น 695 เมตร ซึ่งสามารถให้บริการแก่เรือได้คราวละ 4 ลำ โดยมีความลึกสูงสุด 14 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง สามารถรองรับเรือที่มีขนาดสูงสุด 80,000 เดตเวทตัน (DWT) เส้นทางเดินเรือที่สำคัญ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น ฮองกง ไต้หวัน เวียดนาม อเมริกา สิงคโปร์ และมาเลเซีย

อาณาเขตด้านทิศตะวันตกติดต่อกับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ระยะทางยาวประมาณ 283 กิโลเมตร มีช่องทางติดต่อกันได้ รวม 34 ช่องทาง ช่องทางที่สำคัญคือ ด้านพรมแดนสิงขร ตั้งอยู่ที่บ้านสิงขร หมู่ที่ 6 ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตรงข้ามกับบ้านมุดอง เมืองมะริด เขตเมืองตะนาวศรีของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา โดยด้านพรมแดนสิงขรมีสถานะเป็นจุดผ่อนปรนพิเศษ ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2558 เปิดทำการเวลา 08.30-16.30 น. ของทุกวัน ในอดีตที่ผ่านมานุญาตให้บุคคลสัญชาติเมียนมาเดินทางเข้ามาภายในเขตพื้นที่อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์เท่านั้น โดยให้พำนักครั้งละไม่เกิน 4 วัน พักค้างคืนได้ 3 คืน และต้องเดินทางกลับออกไปนอกราชอาณาจักรผ่านช่องทางเดิม

สำหรับการยกระดับจุดผ่อนปรนพิเศษด้านสิงขรขึ้นเป็นจุดผ่านแดนถาวร ได้มีการสำรวจรายละเอียดภูมิประเทศร่วม (Joint Detail Survey) แล้วเสร็จตั้งแต่วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2557 แต่ยังไม่สามารถจัดประชุมคณะกรรมการวิชาการเขตแดนร่วมไทย-เมียนมา เพื่อลงนามรับรองผลการสำรวจรายละเอียดภูมิประเทศร่วมได้ ช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ผ่านมานิมนต์ให้บุคคลและยานพาหนะเดินทางผ่านเข้า-ออก ต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน อันเกิดจากปัญหาภายในของสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาเอง จึงมีเพียงการขนส่งสินค้าระหว่างกันในพื้นที่เขต no man land ในลักษณะการขนส่งสินค้าแบบท้ายชนท้ายเท่านั้น

ข้อมูลมูลค่าของการค้าชายแดนที่ผ่านพิธีการศุลกากร ณ ด่านพรมแดนสิงขร ปัจจุบันมีศักยภาพเพิ่มขึ้น โดยมีการก่อสร้างอาคาร CIQ เป็นด่านพรมแดน เพื่อรองรับการนำเข้า-ส่งออก ผ่านแดนเข้า-ออก สำหรับสินค้า รวมทั้งผู้โดยสารผ่านเข้า-ออกระหว่างประเทศไว้แล้ว โดยมองโอกาสกรณีเป็นจุดผ่านแดนถาวร สำหรับการค้าชายแดนทั้งสองฝ่ายจะเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องอำนวยความสะดวก เนื่องจากเกิดการขยายตัวของชุมชน ตลอดจนการขยายตัวทางการค้าการลงทุนจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไปสู่เมืองมะริด โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลผลิตทางการประมงและการเกษตร ซึ่งคาดการณ์ว่าจะมีมูลค่าการนำเข้า-ส่งออก โดยเฉลี่ย (ระหว่าง พ.ศ. 2559-2564) ไม่ต่ำกว่าปีละ 799.24 ล้านบาท และไม่ต่ำกว่าเดือนละ 73 ล้านบาท สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ สินค้าประมง กุ้ง พริก หอมแดง หอมหัวใหญ่ เมล็ดปาล์ม น้ำมัน สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ อาหารสัตว์น้ำ ลูกกุ้ง กระป๋องปลาพร้อมฝา แคลเซียมไฮโปคลอไรด์ วัสดุก่อสร้าง

จุดผ่านแดนดังกล่าวเป็นการเชื่อมโยง 2 ฝั่งคาบสมุทร ระหว่างอ่าวไทยและทะเลอันดามัน ด้วยระยะทาง 180 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทาง 4 ชั่วโมง จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงของการขนส่งสินค้าและผลผลิตทางการเกษตร การประมง และการท่องเที่ยวระหว่างกันของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และเมืองมะริด ตลอดจนการเป็นจุดผ่านแดนถาวร จะเป็นการส่งเสริมการดำเนินการพิธีการ CIQ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

รู้จักด่านตรวจพืช ดูแลด้านสิงขร

ด่านตรวจพืชที่กำกับดูแลด่านพรมแดนสิงขร คือ ด่านตรวจพืชประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเป็นอาคารเช่า ตั้งอยู่บริเวณถนนมหาธาตุ ในตัวเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับการจัดตั้งเมื่อ พ.ศ. 2561 รับผิดชอบตามเขตด่านศุลกากรประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งจุดผ่อนปรน ทางอนุเมติ ด่านพรมแดนของด่านศุลกากรประจวบคีรีขันธ์ ทำหน้าที่กำกับ ดูแล ควบคุม ตรวจสอบพืช ผลผลิตพืช และวัสดุการเกษตรที่นำเข้า นำผ่าน และส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการกักพืช วัตถุอันตราย ปุ๋ย และพันธุ์พืช

ปัจจุบันด่านตรวจพืชประจวบคีรีขันธ์ มีข้าราชการประจำปฏิบัติงาน 1 ราย พนักงานราชการ 1 ราย และพนักงานจ้างเหมาบริการ 1 ราย รวม 3 ราย ปฏิบัติงานทุกวัน ตามวัน-เวลาของการปิดจุดผ่านแดนด้านสิงขร นับว่าเป็นด่านตรวจพืชขนาดใหญ่อีกด่านหนึ่งของกรมวิชาการเกษตร ปริมาณการนำเข้าสินค้า ในปีงบประมาณ 2566 (ตุลาคม 2565 - สิงหาคม 2566) พบว่า มีการแจ้งนำเข้าทั้งสิ้น 562 ครั้ง ปริมาณนำเข้ารวมประมาณ 7,500 ตัน มูลค่ารวมประมาณ 200 ล้านบาท ปริมาณการส่งออกเฉพาะที่มีการขอใบรับรองสุขอนามัยพืช รวม 176 ครั้ง ปริมาณราว 580 ตัน มูลค่ารวมประมาณ 15 ล้านบาท และมีการตรวจสอบสินค้า ณ โรงคัดบรรจุเพื่อประกอบการออกใบรับรองสุขอนามัยพืช รวม 411 ครั้ง ปริมาณราว 11,000 ตัน มูลค่ารวม 320 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นขนุนส่งออกป็นเงิน

สำหรับชนิดสินค้าที่นำเข้าที่สำคัญ คือ กล้วย และพริก โดยในปีงบประมาณ 2566 มีการนำเข้ากล้วย รวม 230 ครั้ง ปริมาณรวม 1,076 ตัน มูลค่ารวม 21 ล้านบาท ส่วนพริกนำเข้าในลักษณะของพริกสด มีการนำเข้ารวม 141 ครั้ง ปริมาณรวม 859 ตัน มูลค่ารวม 1.30 ล้านบาท ซึ่งจากการสอบถามผู้นำเข้า พบว่า จะใช้วิธีการรวบรวมจากเกษตรกรผู้ปลูกและผู้รวบรวมเพื่อให้ได้สินค้าในปริมาณที่ต้องการ จึงจะดำเนินการทางพิธีการศุลกากรของเมียนมา เพื่อนำเข้ามาผ่านด่านสิงขร โดยผู้นำเข้ามักจะมีความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้จัดส่งในฝั่งเมียนมาและฝั่งไทย

ประเด็นความสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่าย ขอยกตัวอย่างกรณีผู้นำเข้ากล้วยที่มีโอกาสพูดคุยกัน ในวันนั้น เป็นลูกสาวของผู้ค้ากล้วยในเมียนมา ซึ่งจะแบ่งหน้าที่กันทำ โดยผู้เป็นแม่เป็นผู้รวบรวมจากผู้ปลูกในเมียนมา แล้วนำมาส่งให้ลูกสาวในฝั่งไทย ส่วนลูกสาวจะนำกล้วยดังกล่าวส่งไปจำหน่ายให้กับผู้แปรรูปกล้วยในไทยต่อไป ชนิดของกล้วยที่นำเข้าแทบทั้งหมดคือกล้วยน้ำว้า มีเพียงส่วนน้อยที่เป็นกล้วยหักมุก เมื่อขนส่งมาถึงยังเขต no man land กล้วยจากเมียนมาที่ร่องกันกระแทกด้วยใบตองจะถูกคัดแยกออกไป โดยกล้วยอ่อนกล้วยที่ไม่สมบูรณ์ จะถูกส่งกลับออกไป ส่วนกล้วยที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจะถูกนำมาซังน้ำหนักรถและขนถ่ายขึ้นรถบรรทุกของฝั่งไทย ในลักษณะของท้ายขนถ่ายตามที่กล่าวมาข้างต้น ก่อนที่จะผ่านพิธีการศุลกากรและการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืช เพื่อนำส่งไปยังลูกค้าต่อไป ซึ่งผู้ที่ใช้กล้วยเหล่านี้ คือ โรงงานแปรรูปกล้วย ตั้งอยู่แถวปริมณฑลของกรุงเทพฯ และตามแนวถนนพระราม 2 สอบถามราคาซื้อขายในช่วงเวลาดังกล่าว ประมาณกิโลกรัมละ 5 บาท ปัญหาอุปสรรคสำคัญของการนำเข้ากล้วยตามผู้นำเข้าเล่าให้ฟัง เป็นประเด็นของความไม่สงบภายในของเมียนมาและสภาพฟ้าฝนเป็นสำคัญ ในขณะที่ผู้คนของทั้งสองฝั่งเป็นญาติพี่น้องกัน สามารถพูดภาษาไทยท้องถิ่นได้สื่อสารได้เป็นอย่างดี มีการสอนภาษาไทย รวมถึงวัดไทยในชุมชนเป็นศูนย์รวมกิจกรรมภายในชุมชน เส้นกันพรมแดนจึงเป็นเพียงเส้นสมมุติเท่านั้น ระหว่างการสนทนา ผู้เขียนได้รับเกียรติจากแม่ค้ากล้วยฝั่งเมียนมาชวนไปดูกิจการที่ฝั่งเมียนมา หากเหตุการณ์ปกติ จะได้เห็นสภาพแปลงปลูกกล้วยว่ามีปริมาณมากเพียงใด ซึ่งได้แต่ขอบคุณด้วยใจแทน

ในทางกลับกัน การส่งออกสินค้าจากไทยไปยังเมียนมา ภายใต้ความรับผิดชอบของด่านตรวจพืช พบว่า ลักษณะการค้าเป็นรูปแบบการค้าที่มีปริมาณต่อเที่ยวไม่มาก หากเปรียบเทียบก็เหมือนกับพ่อค้ารายย่อย ซึ่งของที่ตลาดค้าส่ง ชนิดของสินค้าจึงมีความหลากหลาย ซึ่งจากการพูดคุยกับผู้ส่งออก พบว่า รูปแบบการค้าจะรับคำสั่งซื้อมาจากผู้นำเข้าในฝั่งเมียนมา ปริมาณแต่ละชนิดไม่มากนัก แต่มีหลายชนิด จนเต็มรถบรรทุกไล่ไปตั้งแต่ พืชผักสวนครัว ผลไม้จากต่างประเทศ เช่น จากจีน เวียดนาม ออสเตรเลีย เครื่องเทศ อาหารแห้ง อาหารกระป๋องต่าง ๆ ขึ้นกับว่าผู้นำเข้าต้องการพืชผักผลไม้ประเภทใด จำนวนเท่าใด โดยทางฝั่งเมียนมาไม่ได้เคร่งครัดต่อกฎระเบียบในการนำเข้าเท่าใดนัก แต่จากการที่เจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชของไทยมีการตรวจนำเข้าที่เข้มงวดตามเงื่อนไขของกฎหมาย จึงทำให้เจ้าหน้าที่ของฝั่งเมียนมาเริ่มปรับกระบวนการตรวจสอบการนำเข้าให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล โดยหากเป็นผลไม้ที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศไทยจะยื่นขอใบรับรองสุขอนามัยพืชกำกับไปกับสินค้าด้วย โดยได้รับบริการจากเจ้าหน้าที่ด่านตรวจพืชของไทยเป็นอย่างดี

รูปแบบการค้าผ่านช่องทางจุดผ่านแดนด้านสิงขร ในปัจจุบันยังคงเป็นการค้าในรูปแบบของการค้าชายแดน ที่มีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งสถานการณ์ภายในของเมียนมา และสภาพพื้นที่ของช่องทางหน้าด่าน สินค้าหลักที่ผ่านช่องทางนี้ ยังคงเป็นสินค้าประมง เพราะใกล้กับทะเลฝั่งอันดามันของเมืองมะริด เขตตะนาวศรี การพัฒนาช่องทางดังกล่าวเพื่อให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรจำเป็นต้องตรวจสอบความพร้อมของทั้งสองประเทศในทุก ๆ ด้าน

สำหรับด่านตรวจพืชเอง ยังคงต้องพัฒนาระบบการให้บริการให้เป็นระบบ อิเล็กทรอนิกส์ที่สมบูรณ์แบบ และจัดสรร ทรัพยากรกำลังของเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งก็เป็นโจทย์ใหญ่เช่นกัน จึงขอเป็นกำลังใจให้ผู้เกี่ยวข้องทุกท่านเพื่อ พัฒนางานด้านกักกันไปด้วยกัน

(ขอบคุณ : สำนักงานจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด่านตรวจพืชประจวบคีรีขันธ์/ข้อมูล)

คำถามที่ถาม

พบกับไม่ฉบับหน้า สวัสดิ...อีกคน

กองบรรณาธิการจดหมายข่าวพลัสฯ กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

E-mail ang.moac@gmail.com

ผลใบ 8 ฉบับที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2566

รายงาน

นวลศรี โชตินันท์

สร้างชุมชนแห่งแบบผลิตพืช ปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ในภาคอีสานตามแบบ

การผลิตพืชผักของเกษตรกรในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ส่วนมากจะผลิตได้ดีในฤดูหนาว ช่วงเดือนพฤศจิกายน - กุมภาพันธ์ ทำให้มีผลผลิตมากเกินความต้องการของตลาด แต่ในช่วงฤดูร้อนและฤดูฝน เกษตรกรไม่สามารถผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาดได้เพราะในช่วงฤดูร้อนเป็นช่วงที่มีอุณหภูมิสูง แดดจัด ขาดแคลนน้ำ ซ้ำยังประสบปัญหาแมลงศัตรูพืชหลายชนิดเข้าทำลาย

ขณะที่ฤดูฝน อากาศมีความชื้นสูงมักประสบปัญหาการระบาดของโรคพืชหลายชนิด รสชาติของผักและคุณภาพของผลผลิตที่ได้ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

คุณนฤทัย วรสถิตย์ อดีตผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 3 จังหวัดขอนแก่น กล่าวว่า การผลิตพืชผักและผลไม้ของเกษตรกรเป็นการผลิตโดยใช้ปุ๋ยเคมี และใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช เพื่อให้ผลผลิตมีรูปปลักษณ์ที่สวยงาม เป็นที่พอใจของผู้บริโภคและให้ผลผลิตสูง เกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ในการปรับปรุงบำรุงดิน และยังขาดความรู้ในการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชที่ปลอดภัย

จากผลการวิเคราะห์สารพิษตกค้างในผักและผลไม้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนระหว่างปี 2554-2556 จำนวน 36 ชนิด 3,025 ตัวอย่าง คุณนฤทัย บอกว่า พบสารเคมีตกค้างร้อยละ 25.7 และพบค่า MRL (ปริมาณสารพิษตกค้าง) ร้อยละ 1.82 พืชที่พบสารพิษเกินค่า MRL ได้แก่ กะหล่ำปลี กะหล่ำดอก ขึ้นฉ่าย ถั่วฝักยาว ผักกาดขาวปลี ผักชี พริก มะเขือ มะม่วง ลำไย หอมแบ่ง แตงกวา ถีนจี่ ผักแพว มะนาว มันแกว และเห็ด

เนื่องจากกรมวิชาการเกษตร มีผลงานวิจัยและเทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชด้วยสารชีวภัณฑ์และการใช้ปุ๋ยชีวภาพ เพื่อลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมี เมื่อเกษตรกรนำเทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืชด้วยชีวภัณฑ์และการจัดการศัตรูพืชที่เป็นนวัตกรรมของกรมวิชาการเกษตรไปใช้ ก็จะทำให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัยสำหรับผู้บริโภค และยังสามารถลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรได้อีกด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวคุณนฤทัย วรสถิตย์ คุณนิยมนไข่มุกข์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครพนม และทีมนักวิจัยของ สวพ.3 สวพ.กาฬสินธุ์ จึงมีความคิดที่จะสร้างชุมชนต้นแบบนวัตกรรมการผลิตพืชปลอดภัยขึ้นในพื้นที่ตำบลหนองโก อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น ตำบลห้องชัยพัฒนา จังหวัดกาฬสินธุ์ และตำบลน้ำก่ำ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เพื่อให้เกษตรกรในชุมชนดังกล่าวได้ปฏิบัติและเรียนรู้ พัฒนาการผลิต รู้จักใช้ปัจจัยการผลิต ได้แก่ ชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช การใช้แมลงศัตรูธรรมชาติ ปุ๋ยชีวภาพ และปุ๋ยหมักคุณภาพสูง ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ใช้ทดแทนการใช้สารเคมีและปุ๋ยเคมีในการผลิตพืชปลอดภัย ที่เรียกกันว่าพืชอินทรีย์ จะทำให้ชุมชนทั้งสามเป็นแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ ซึ่งปัจจุบันผู้บริโภคให้ความสนใจเกี่ยวกับการบริโภคอาหารพืชอินทรีย์ เพื่อสุขภาพของตนเอง

❧ ที่สำคัญคือเราจะได้ชุมชนที่ผลิตพืชปลอดภัยแบบครบวงจรเป็นต้นแบบให้เกษตรกรในพื้นที่อื่นได้เรียนรู้ในการใช้ชีวภัณฑ์ แมลงศัตรูธรรมชาติ และเรียนรู้การใช้ปุ๋ยชีวภาพ ทั้งยังเป็น การอนุรักษ์ความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตในระบบเกษตรนิเวศ ไม่ก่อมลพิษให้กับสิ่งแวดล้อมซึ่งจะปลอดภัยทั้งเกษตรกรผู้ผลิต และผู้บริโภค ❧

ชุมชนต้นแบบวิชาการเกษตร

คุณนฤทัย และคณะ ได้เลือกชุมชนต้นแบบไว้ 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มเกษตรวิถีอินทรีย์ กระนวน ตำบลหนองโก อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น 30 ราย

2. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกพืชผักบ้านเหล่าใหญ่ ตำบลซ้องชัยพัฒนา อำเภอส้องชัย จังหวัดกาฬสินธุ์ 30 ราย

3. กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผักปลอดภัย ตำบลน้ำก่ำ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม 40 ราย ได้ให้บริการปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรทั้งในและนอกโครงการนำไปใช้ ดังนี้

ปุ๋ยอินทรีย์ ได้แก่ ปุ๋ยหมักเติมอากาศ 40 ตันต่อปี ปุ๋ยหมักแห้ง 20 ตันต่อปี

ปุ๋ยชีวภาพ 3 ชนิด ได้แก่ ปุ๋ยพีจีฟิวเจอร์วัน 600 กิโลกรัมต่อปี ปุ๋ยชีวภาพละลายฟอสเฟต 300 กิโลกรัมต่อปี แหวนแดง 10 บ่อต่อปี

ชีวภัณฑ์กำจัดแมลงศัตรูพืช 3 ชนิด ได้แก่ ไล่เดือน ผอยกำจัดแมลงศัตรูพืช 18,000 ถุงต่อปี แมลงหางหนีบ 90,000 ตัวต่อปี ชีวภัณฑ์บีที 1 DOA 750 ลิตรต่อปี

ชีวภัณฑ์กำจัดโรคพืช 4 ชนิด ได้แก่ ชีวภัณฑ์บีเอส 19 W6 ควบคุมโรคแอนแทรกคโนสแฟริก 100 ลิตรต่อปี บีเอส DOA-24 ควบคุมโรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย 540 กิโลกรัมต่อปี เชื้อราไตรโคเดอร์มา ควบคุมโรคที่เกิดจากเชื้อรา 150 กิโลกรัมต่อปี เห็ดเรืองแสงสิรินรัศมี ควบคุมโรครากปม 1,200 ก้อนต่อปี

แปลงต้นแบบการผลิตพืชเพิ่มขึ้น

คุณนฤทัย บอกว่า แปลงต้นแบบทั้ง 3 แห่ง ได้นำเทคโนโลยีดังกล่าวข้างต้นไปใช้แบบผสมผสาน ทั้งปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ และชีวภัณฑ์ไปใช้ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร โดยได้เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2564 จนถึงปี 2566 สรุปได้ว่า

จำนวนแปลงต้นแบบการผลิตผัก 30 แปลง ผลผลิตผักโดยรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 20.1 เป็น 2,182 กิโลกรัมต่อไร่ จากเดิม 1,838 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการผลิตลดลงจากการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีร้อยละ 10.5 รายได้สุทธิเพิ่มขึ้นร้อยละ 24.8 เป็น 54,604 บาทต่อไร่ จากเดิม 43,754 บาทต่อไร่ ต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตลดลงร้อยละ 11.5 จาก 10.7 บาทต่อกิโลกรัม เป็น 9.49 บาทต่อกิโลกรัม

หอมแบ่ง ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 37.6 เป็น 1,531 กิโลกรัมต่อไร่ จากเดิมเฉลี่ย 1,112 กิโลกรัมต่อไร่
ผักขึ้นฉ่าย ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.8 เป็น 1,584 กิโลกรัมต่อไร่ จากเดิมเฉลี่ย 1,333 กิโลกรัมต่อไร่
ผักกวางตุ้ง ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 29.4 เป็น 2,500 กิโลกรัมต่อไร่ จากเดิมเฉลี่ย 1,932 กิโลกรัมต่อไร่
ผักสลัด/ผักกาดหอม ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.54 เป็น 3,118 กิโลกรัมต่อไร่ จากเดิมเฉลี่ย 2,873 กิโลกรัมต่อไร่

มะเขือเทศเชอร์รี่ ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.3 เป็น 2,400 กิโลกรัมต่อไร่ จากเดิมเฉลี่ย 2,100 กิโลกรัมต่อไร่
ผักฮ่องเต้ ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.83 เป็น 1,750 กิโลกรัมต่อไร่ จากเดิมเฉลี่ย 1,600 กิโลกรัมต่อไร่
ผักบุงจิ้น ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.7 เป็น 2,545 กิโลกรัมต่อไร่ จากเดิมเฉลี่ย 2,300 กิโลกรัมต่อไร่
ผักชี ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.3 เป็น 1,600 กิโลกรัมต่อไร่ จากเดิมเฉลี่ย 1,400 กิโลกรัมต่อไร่

สาระแหน่ ผลผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 38.1 เป็น 2,610 กิโลกรัมต่อไร่ จากเดิมเฉลี่ย 1,890 กิโลกรัมต่อไร่

โรงปุ๋ยหมักเติมอากาศของกลุ่มเกษตรกร

คุณนฤทัย ยังบอกอีกด้วยว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกรวิถีนทรีย์กระนวน ตำบลหนองโก อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น ยังร่วมกันสร้างโรงปุ๋ยหมักเติมอากาศ ขนาด 10 ตัน จำนวน 2 โรง เพื่อผลิตปุ๋ยหมักเติมอากาศใช้เอง หลังจากที่ได้ทดลองใช้ปุ๋ยหมักเติมอากาศ ใน พ.ศ. 2464 นอกจากนั้นเกษตรกรยังผลิตขยายชีวภัณฑ์ ไตรโคเดอร์มา บีที บีเอส เห็ดเรืองแสง แมลงหางหนีบ และ มวนพิฆาตไว้ใช้เองด้วย

แปลงต้นแบบกลุ่มเกษตรกร อ.หนองกุงศรี จ.กาฬสินธุ์

แปลงต้นแบบแหวนแดง กลุ่มเวียงร้อย อ.หนองกุงศรี จ.กาฬสินธุ์

จากการตรวจประเมินแหล่งผลิตโดยผู้ตรวจประเมินที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการตรวจรับรองมาตรฐานการผลิตพืชปลอดภัย (GAP) อินทรีย์ ปรากฏว่า กลุ่มเกษตรกรชุมชนน้ำก่ำ จังหวัดนครพนม ที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีมาตรฐานการผลิตพืช สามารถปฏิบัติตามเทคโนโลยีได้ ผ่านการตรวจประเมินและการรับรองแปลง GAP พืช จำนวน 15 ราย จากเกษตรกรที่ร่วมโครงการทั้งหมด 40 ราย ซึ่งเกษตรกรรายอื่น ๆ ที่ยังไม่ผ่านการรับรองจะพัฒนาระบบการผลิตของตัวเอง เพื่อให้ได้รับการรับรองแปลง GAP ในปีต่อไป

คุณนฤทัย บอกว่า กำลังหารี้อีกบคณะ ในการดำเนินการวางแผนขยายผลการสร้างชุมชนต้นแบบออกไป ใน พ.ศ. 2567

เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สนใจจะเข้าชมแปลงต้นแบบการปลูกผักปลอดภัยหรือเกษตรกรอินทรีย์ดังกล่าว ติดต่อสอบถามได้ที่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครพนม (ศวพ.นครพนม) โทรศัพท์ 0 4258 2586, 08 1965 2954

เกษตรกรกลุ่มโครงการ อ.กระนวน จ.ขอนแก่น

กลุ่มเกษตรกร อ.กระนวน จ.ขอนแก่น ดูงานที่ กลุ่มเกษตรกร ต.น้ำก่ำ อ.น้ำก่ำ จ.นครพนม

ขอคุยด้วยคน

อารีรัตน์ การุณสฤติย์ชัย

ปัจจุบันการเจาะตลาดกาแฟพิเศษและการพัฒนาเป็นผู้ผลิตกาแฟที่ทำการค้า
อย่างเป็นธรรม เพื่อตีตลาดโลกของผู้ผลิตกาแฟไทย ประสบปัญหาการขาดแรงงาน
เป็นจำนวนมาก เนื่องจากผลผลิตรวมทั้งประเทศที่ผ่านมา มีปริมาณเพิ่มขึ้นจากการขยาย
พื้นที่การเพาะปลูกของแหล่งปลูกกาแฟพันธุ์อะราบิกาในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขณะที่แรงงาน
เข้าสู่ภาคการเกษตรลดลงจนส่งผลให้ต้องจ้างแรงงานต่างชาติที่ขาดทักษะ ความชำนาญในการเก็บเกี่ยวผลกาแฟ ทำให้
เกิดปัญหาการเก็บผลกาแฟที่ยังไม่บริบูรณ์ เกิดการเก็บผลกาแฟอ่อนปะปนกับผลกาแฟสุกคุณภาพดี ส่งผลกระทบต่อ
คุณภาพกาแฟ กาแฟที่ได้มีคุณภาพต่ำ ไม่เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

แผ่นเทียบสีสำหรับรับการเก็บเกี่ยว ผลกาแฟในระยะที่เหมาะสม

วิธีเก็บเกี่ยวผลกาแฟของเกษตรกรและแรงงาน
รับจ้างแบบดั้งเดิม ผู้เก็บเกี่ยวอาศัยประสบการณ์และ
ความชำนาญในการประเมินความอ่อนแก่ของผลกาแฟ
ด้วยสายตา เมื่อเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตทั้งวัน อาจ
ทำให้สายตาดำมืด ส่งผลให้เก็บผลอ่อนหรือผลไม่สุก
ปะปนเป็นจำนวนมาก เมื่อนำไปแปรรูป คั่วและบด จะ
ได้เมล็ดกาแฟที่มีคุณภาพต่ำ นอกจากนี้ หากผู้เก็บเกี่ยว
ผลกาแฟมีภาวะตาบอดสีจะไม่สามารถจำแนกสีผลอ่อน
และผลแก่คุณภาพดีได้ รวมทั้งปัญหาด้านการสื่อสาร
กับแรงงานต่างชาติ อาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการ
เก็บเกี่ยว เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กลุ่มวิจัยและพัฒนา
เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวพืชสวน กองวิจัยและพัฒนา
วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร
ดำเนินการสร้างแผ่นเทียบสีสำหรับใช้ประเมินความสุกแก่
ของผลกาแฟที่เข้าใจง่ายและสะดวกต่อการใช้งาน

การสร้างแผ่นเทียบสี

ดำเนินการศึกษาความสัมพันธ์ระยะความสุกแก่
ของผลกาแฟอะราบิกาพันธุ์เชียงใหม่ 80 ต่อปริมาณ
สารประกอบต่าง ๆ ในเนื้อและเมล็ดกาแฟ รวมถึงกลิ่นและ
รสชาติของเมล็ดกาแฟ โดยศึกษาในผลอ่อนที่มีสีเขียว ผล
ไม่สุกที่มีสีชมพู ผลสุกที่มีสีแดง และผลสุกเกินที่มีสีแดงเข้ม
(กำหนดระยะความสุกแก่ด้วยการนับวันหลังดอกบานและ
สีผิว) จาก 4 แหล่งปลูกกาแฟทางภาคเหนือของประเทศไทย
พบว่า สีผิวผลกาแฟแสดงถึงความอ่อนแก่ของผลกาแฟเซอร์รี่
ที่ต่างกัน เมล็ดกาแฟที่ได้จากผลกาแฟระยะต่าง ๆ มีการ
พัฒนาและสังเคราะห์กรดอินทรีย์ที่มีผลต่อกลิ่น กลิ่นรส และ
ความรู้สึกรสต่างในการชิมหลังคั่วบดแล้วแตกต่างกัน เมล็ด
กาแฟที่ได้จากผลกาแฟที่สุกแดง มีปริมาณกรดอินทรีย์ที่มี
ผลต่อกลิ่นกลิ่นรสที่ดีเป็นที่ชื่นชอบและได้รับการยอมรับ

ผลิใบ 14

ฉบับที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2566

จากผู้บริโภค โดยระยะเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมและมีคุณภาพดีของผลกาแฟอาราบิกา คือ ผลมีอายุไม่น้อยกว่า 232 วัน หลังดอกบาน และน้ำคั้นจากผลกาแฟควรมีปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ (total soluble solid : TSS) ไม่น้อยกว่า 17°Brix (ขึ้นกับแหล่งปลูกกาแฟ) และเปลือกผลเปลี่ยนเป็นสีแดง ได้เมล็ดกาแฟคุณภาพดี มีกลิ่นและรสชาติเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค

จากนั้นนำข้อมูลงานวิจัยมาต่อยอดพัฒนาเป็นเครื่องมือที่เข้าใจได้ง่ายและสะดวกต่อการใช้งานของเกษตรกรและแรงงานรับจ้างเก็บเกี่ยวผลกาแฟ เริ่มจากการเลือกสีผิวผลกาแฟอาราบิกาที่เหมาะสมสำหรับประดิษฐ์แผ่นเทียบสี ออกแบบ ทดสอบการใช้งานในพื้นที่และปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทดสอบ (ผู้เข้าร่วมโครงการกาแฟพรีเมียม (วาวิ) ของกรมวิชาการเกษตร) โดยแผ่นเทียบสีที่ประดิษฐ์ขึ้นประกอบด้วยแถบสีที่ทดแทน ความสุกแก่ของผลกาแฟ เริ่มตั้งแต่ระดับสีเขียว แสดงถึงผลกาแฟที่ยังไม่สุกไปจนถึงระดับสีแดงและแดงเข้มแสดงถึงผลกาแฟที่สุกแล้ว ซึ่งระดับผลกาแฟที่มีความสุกแก่ที่เหมาะสม คือ ระดับสีแดงถึงสีแดงเข้ม และเพื่อความแม่นยำในการเทียบสี ผู้วิจัยได้พัฒนาแผ่นเทียบสีที่ใช้ได้กับกาแฟที่ปลูกกลางแจ้งและปลูกร่วมกับไม้ให้ร่มเงา

วิธีการใช้แผ่นเทียบสีผลกาแฟ

นำแผ่นเทียบสีผลกาแฟวางด้านบนผลกาแฟ ให้ช่องว่างของแผ่นเทียบสีตรงกับกลางผลกาแฟ เลื่อนหาช่องสีของแผ่นเทียบสีที่มีสีใกล้เคียงกับผลกาแฟที่ต้องการมากที่สุด นำค่าที่ได้มาเทียบกับตารางเพื่อทราบข้อมูลความสัมพันธ์ของปริมาณ Chlorogenic acid และ Caffeine ในเมล็ดกาแฟ โดยช่องสีเบอร์ 2 เป็นระยะการเก็บเกี่ยวกาแฟเขียวและได้เมล็ดกาแฟคุณภาพดีที่สุด (ควรใช้แผ่นเทียบสีกับกาแฟขณะอยู่กลางแจ้งเพื่อลดความผิดพลาดขณะอ่านค่า)

ในปี 2565 ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีและนวัตกรรมแผ่นเทียบสีเพื่อประเมินความสุกแก่ของผลกาแฟแก่กลุ่มเป้าหมายคือเกษตรกรผู้ปลูกกาแฟอาราบิกาพรีเมียมจังหวัดเชียงราย และผู้ที่สนใจ จำนวน 30 ราย พบว่า ได้รับการยอมรับจากเกษตรกร ผู้รับจ้างเก็บเกี่ยวและผู้ประกอบการ เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ประกอบการบางราย นำแผ่นเทียบสีกาแฟไปต่อยอดในรูปแบบสายรัดข้อมือเพื่อประเมินการสุกแก่ของผลกาแฟก่อนการเก็บเกี่ยวแก่เกษตรกรในเครือข่าย

แผ่นเทียบสี เป็นเครื่องมือขนาดเล็กที่ใช้ประเมินความสุกแก่ของผลกาแฟที่จะเก็บเกี่ยวจากแปลงที่ได้รับการยอมรับจากเกษตรกร ผู้ประกอบการ สมาคมกาแฟและผู้ที่เกี่ยวข้องในห่วงโซ่การผลิตกาแฟพรีเมียมตามนโยบาย “ตลาดนำการวิจัย มุ่งสู่เศรษฐกิจใหม่ ใส่ใจสิ่งแวดล้อม” ช่วยให้เกษตรกรสามารถกำหนดเวลาที่เหมาะสมในการเก็บเกี่ยวผลกาแฟได้ถูกต้อง ผลกาแฟที่ได้มีความสุกแก่ที่สม่ำเสมอ ทำให้กระบวนการเก็บเกี่ยวเป็นมาตรฐานเดียวกันที่มีความแม่นยำและน่าเชื่อถือ นับว่าเป็นการควบคุมคุณภาพวัตถุดิบที่จะเข้าสู่กระบวนการผลิตเมล็ดกาแฟที่มีคุณภาพ

51 ปี กรมวิชาการเกษตร

จากโต๊ะบอกรอ ฉบับแรกของปีงบประมาณ 2567 ปีที่ 51 ของกรมวิชาการเกษตร ปีนี้จัดหมายข่าวผลิใบฯ มาพบกับ ท่านผู้อ่านล่าช้าไปนิด เนื่องจากติดขัดด้านงบประมาณในการจัดทำ เพราะส่วนราชการต้องใช้งบประมาณ 2566 ไปพลางก่อน ตามวิถึงบประมาณไม่ปกติของประเทศ

ขอเริ่มต้นด้วยพิธีวันสถาปนากกรมวิชาการเกษตร เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2566 โดยได้รับเกียรติจากร้อยเอก **ธรรมนัส พรหมเผ่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์** มาเป็นประธานในพิธี โดยมีนายระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร พร้อมคณะผู้บริหาร และข้าราชการให้การต้อนรับ

โดยกรมวิชาการเกษตรจัดแสดงผลงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรม ของกรมวิชาการเกษตรในรูปแบบโปสเตอร์และตัวอย่างของจริง ได้แก่

- DOA-Mushchar ผลิตภัณฑ์ไปโออาร์จากก้อนเห็ดเก่า เพิ่มผลผลิตเห็ด ลดขยะเหลือศูนย์
- การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตสินค้าอาหารส่งออกไปสาธารณรัฐประชาชนจีนตามระเบียบ 248 ภายใต้การดำเนินงานของกรมวิชาการเกษตร
- รายละเอียดหลักเกณฑ์ การขึ้นทะเบียนวัตถุอันตราย
- เครื่องหยอดปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินแบบอัตโนมัติ สำหรับไร่มันสำปะหลัง
- โครงการนำร่องสร้างฐานความมั่นคงการผลิตมะพร้าวไทยด้วยการรับรองมาตรฐานและนวัตกรรมการปลูกและการเก็บเกี่ยว
- การขยายผลงานวิจัย พร้อมใช้ ประโยชน์ กรมวิชาการเกษตรด้านพืชพันธุ์ดีและเทคโนโลยีการผลิตพืชสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามแนวพระราชดำรินในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี
- โปรตีนไฮโดรไลเซตจากเห็ดฟาง : นวัตกรรมจากพืชสู่ความงามที่ยั่งยืน
- กฤษณา ไม้มีค่า อนาคตไกล
- เทคโนโลยีแห่นแดง ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชผัก
- อ้อยพันธุ์ กวก. ขอนแก่น 4
- อากาศยานไร้คนขับกับงานอารักขาพืช

ณ บริเวณตึกกสิกรรม กรมวิชาการเกษตร

พบกับใหม่ฉบับหน้า
ussนาธิการ Udornporn.s@doa.in.th

ผลิใบ ก้าวข้ามการวิจัยและ พัฒนาการเกษตร

วัตถุประสงค์

- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : ระพีภัทร์ จันทรศรีวงศ์ ภัษชยภณ หนื่นแจ่ม พงศ์โก ไทโยธิน วัลลาวันย์ ไคร์ครอง
ธีรภัทร เข็มทอง
บรรณาธิการ : อุดมพร สุพคุณต์
กองบรรณาธิการ : อังคณา สุวรรณกัญ จันทน์กานต์ จามสุภรา มธุรส วงษ์ภรณ์ จันระวี จิตรสมาน
ช่างภาพ : กัญญาณัฐ ไฟแดง
ช่างศิลป์ : มณฑา แกมเงิน กฤษญา ดาวเรือง
บันทึกข้อมูล : สมจิตต์ ยะละห์
จัดส่ง : วิไลวรรณ ศรีพันธ์
สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ : 0 2561 2825 โทรสาร : 0 2579 4406 E-mail : prdoa55@gmail.com
พิมพ์ที่ : ตรีปเปิล คลือทิว โทรศัพท์ : 0 2047 6778